

1833.

LEEUWARDER

DINGSDAG

COURANT

den 16 JULIJ 1833.

BEKENDMAKING.

NEGOTIATIE VAN 75,000 GULDEN.

Het Polder-Bestuur van het 4de en 5de Veen-District in Vriesland, opent bij deze eene Negotiatie van *Pijf en Zeventig duizend Nederlandsche gulden*, om te strekken tot betaling der kosten, benooidigd tot het leggen van *Polder Werken*, ten dienste van gemelde districten, en zulks in aandeelen, ieder van vijf honderd gulden, tegen de rente van vijf ten honderd in het jaar, met aflossing in acht jaren tijds, aanvangende met 1 Januarij 1835, zoo veel mogelijk in gelijke termijnen, en waar voor tot waarborg worden gesteld, al de Veenlanden in genoemde districten met den jaarlijkschen opbrengst der Silkelden, benevens een bestaand fonds van inschrijvingen op het Groot Boek der Nationale Werkelijke rentgevende Schuld, ten behoeve des Polders, tot eene nominale waarde van f 138,500.

Alles overeenkomstig het daartoe gearresteerde plan van negotiatie, goedgekeurd bij resolutie van Hun Edel Groot Achtbaren, Heeren Gedeputeerde Staten van Vriesland, van den 18 Junij 1833, no. 27.

De inschrijving zal geopend wezen, van af den 22 Julij 1833, des voormiddags ten 10 ure, bij het Polder-Bestuur in het Grietenij-lokaal van Engwirden, ten huize van *Frans van der Wal*, te Terbandsterschans bij het Heerenveen, terwijl het plan van negotiatie voor een ieder te bekomen is, tegen betaling van tien Cents, bij den Drukker *J. Backers*, op den Wldnumdijk, letter D, no. 90, te Leeuwarden, en overigens zal ter lezing liggen in de voornaamste Societeten en Logementen in Vriesland. Terbandsterschans, den 9 Julij 1833.

Het Polder-Bestuur van het 4de en 5de Veen-District, Provincie Vriesland.

W. H. BOURICIUS VAN IDEMA, Vr.

Ter ordonnantie van hetzelfde,

S. P. VAN GOINGA, Secretaris.

ENGEELAND.

LONDEN, den 9 Julij. Het avondblad de *Courier*, van heden, deelt berichten mede welke hier te lande zijn aangebragt van den markies de *Palmella* en den kapitein ter zee *Napier*, betrekkelijk de expeditie der krijgsmagt van don *Pedro*, in de Algarven. Deze berichten luiden zeer gunstig voor don *Pedro* en komen hierop neder: „De troepen zouden den 24 Junij te Villa Real geland zijn; doch dezelve werden afgewacht door de bezetting, 12 à 1400 man sterk, welke tegenstand wilde bieden. Dit ontwarende, deed kapitein *Napier* onverwijd zijne schepen in linie opzeilen, en de batterijen der bezetting beschieten. Na eene kanonnade van korten duur, geraakte de bezetting verdeeld, een deel derzelve ontvlugte de stad, en een ander gedeelte verklaarde zich voor donna *Maria*. Spoedig echter keerden de eerstgenoemde en sloten zich aan diegenen, welke zich voor de Koningin hadden verklaard, waardoor derzelve getal tot nagenoeg 600 werd vermeerderd. De graaf *Villa Flor*, hoofdaanvoerder der expeditie, nam hierop de noodige maatregelen, om zich van het bezit der stad te verzekeren, en liet daarin een toereikend getal krijgsvolk achter. Voorts verdeelde hij het overige zijner magt in twee afdeelingen; eene derzelve rigte haren togt noordwaarts, naar den kant van Beja, in de provincie Alemteja, alwaar, zoo men zeide, de ingezetenen sterk voor de Koningin gezind zijn. De bewoners van Villa Real en omstreken hebben aan die troepen, uit eigene beweging, 400 paarden geleverd.

De andere afdeeling, aan wier hoofd zich de graaf *Villa-Flor* in persoon bevond, trok westwaarts op, door Tavira en Faro, naar Lagos. In beide eerstgemelde plaatsen voegden zich de bezettingen bij hen en werden zij met vreugdebetooningen door de ingezetenen ontvangen. De constitutionele vlag der Koningin wapperde door het geheele Koninkrijk der Algarven.

De kapitein *Napier* had, met de schepen onder zijne bevelen, Lagos verlaten, en had den steven naar den Taag gewend. Dit smaaldeel heeft aan den mond van de *Guardiana* vijf oorlogsvaartuigen genomen, bestaande in eene met 14 stukken gewapende brik, in eene sloep en twee kanonneerbooten, welke langs de kust lagen ter bescherming van de provincie.

Deze berichten eenen gunstigen invloed op de Portugesche fondsen gehad.

Ontvangene berichten uit Rio Janeiro melden, dat de, ten voordeele van don *Pedro I*, in eene der provincien van dat Rijk uitgebrokene onlusten, ook reeds in onderscheidene andere provincien eenen geest tot opstand hebben doen geboren worden. In de hoofdstad zelve schijnen insgelijks de gemoederen van het volk tegen het regentschap, hetwelk in den naam van don *Pedro II* het bestuur in handen heeft, zeer vooringenomen te zijn, en veroorlooft zich zelfs de drukpers tegen hetzelfde de hevigste en kwaadaardigste uitdrukkingen, terwijl zij tevens pleit voor het herstel van don *Pedro I*.

Het uitzigt op eene spoedige finale schikking van het Hollandsche en Belgische vraagstuk, omtrent hetwelk in deze hoofdstad volstrekt geen twijfel meer gekoesterd wordt, heeft in deze laatste dagen de Hollandsche fondsen hier ter beurze nog doen rijzen, en veel in dezelve doen omgaan.

NEDERLANDEN.

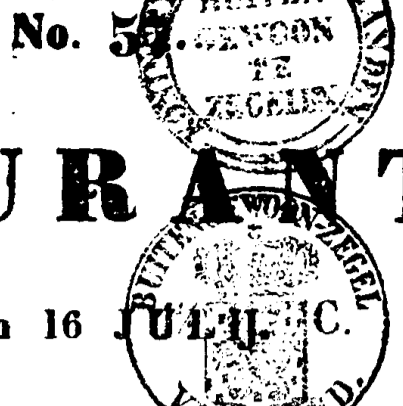
's GRAVENHAGE, den 12 Julij. De generaal baron *Chassé* is heden morgen, omstreeks twaalf ure, ter audientie bij Z. M. den Koning toegelaten, en heeft ruim een uur bij Z. M. doorgebracht. De generaal is door 's Konings adjudanten *Omphall* en Graaf van *Heerde* binnengeleid, en door den Vorst, die voor het eerst, sedert den jongsten strijd, den dapperen bevelhebber van Antwerp's Kasteel ontmoette, hartelijk omhelsd. Bij het verlaten van het paleis des Konings, is de generaal door de voor hetzelfde vergaderde menigte, met de levendigste toejuichingen en met het geroep van *leve Chassé! Oranje boven!* begroet geworden, hetgeen door den generaal, die nauwelijks door de menigte zijne koets kon bereiken, op de minzaamste wijze, en met zichtbare teekenen van aandoening, is beantwoord. De voornaamste ingezetenen dezer stad hebben, door het uitsteken van vlaggen, de komst van den grijzen Krijgsheld gevierd. Men verzekert, dat de generaal vooreerst op het buitenverblijf van Professor *Hendriksz*, aan de Geestbrug, een klein half uur van de Residentie, zijnen intrek zal nemen. De goederen van den generaal moeten in een jagt reeds derwaarts zijn overgebracht.

Volgens berichten uit Tilburg wordt Z. M. de Koning, tegen het einde dezer maand in de provincie Noord-Brabant gewacht, ten einde al de troepen, zoo de gekampeerde als de gekantonnerde, in oogenschouw te nemen, zullende dezelve ten dien einde in twee inspectien worden bijeengetrokken.

Volgens de laatste Belgische berichten zou zich, in navolging van hergeen in dezen door Holland gedaan is, bepaaldelijk tegen het einde dezer week ook de Belgische minister *Goblet* naar Londen begeven, ten einde met den heer van *de Weijer* deel te nemen aan de onderhandelingen, welke aldaar staan geopend te worden. — De prins van *Esterhazy*, als Oostenrijksch gevolmagtigde zich naar Londen begevende, is den 6 dezer door Luik en den 8sten door Rijssel gepasseerd, zich over Calais naar zijnen post begevende.

Woensdag hadden te Brussel de kanonniërs last ontvangen, om zich bij hunne stukken gereed te houden, uit hoofde ieder oogenblik de bevalling van de Koningin te wachten was, en men deze, 5 minuten daarna, door het eerste schot den volke verkondigen wilde.

Indien men den Brusselschen *Courier* gelooven wil, zou alwederom van den kant van het Belgische bewind met te veel ophef en te voorbarig gewag gemaakt zijn van de nabijzijnde aankomst der gezanten van Oostenrijk en Pruisen te Brussel. Wat den graaf *d'Arnim* betreft, deze zou, volgens gezegd blad, reeds sedert 8 maanden als Pruisisch gezant naar Brussel bestemd zijn, maar ook sedert 8 maanden met onbepaald verlof van zijnen post afwezig zijn en zich thans te Parijs bevinden, zonder nog aanzegging ontvangen te hebben om zich naar zijnen post te begeven; en omtrent den graaf *Dietrichstein*, die als Oostenrijksch gezant naar Brussel moest komen, zegt de *Courier*, dat de heer *de Lee*, zich als Belgisch gezant te Weenen bevindende, en op last van den heer *Goblet* aanvrage gedaan hebbende omtrent het voornemen van het Weener hof betreffende het onverwijd zenden van eenen gezant, een regt diplomatisch antwoord ontvangen had, hetwelk noch ja, noch neen beteekende, en door den heer *de Lee* te gunstig schijnen opgenomen en den heer *Goblet* overgebreid te zijn; want nader, op last van den minister *Goblet*, door den heer *de Lee* bij den Prins van *Masternich* aangebrongen zijnde om het bepaalde tijdstip der overkomst van eenen Oostenrijkschen gezant te mogen weten, zou, zoo als de Brusselsche *Courier* verzekert, door den prins *Masternich* meer gunstelijk zijn gearresteerd.

Dat de graven *d'Arnim* en *Dietrichstein* benoemd zijn als gezanten van Pruisen en Oostenrijk, kan dus waar zijn, en schijnt zelfs zeker; maar alleen, indien de Brusselsche *Courier* wel onderrigt is, om hunne hoven aan het hof van koning *Leopold* te vertegenwoordigen, na dat laatstgemelde, bij het eind-traktaat tusschen Holland en België, door Koning *Willem* zal erkend zijn.

LEEWARDEN, den 15 Julij. De Collecte ten behoeve der door de Veenbranden ongelukkig gewordenen, in deze en andere provincien, heeft alhier opgebracht f 893:97^s, te Leliden f 1631, te 's Gravenhage f 2334, Dordrecht f 430, Rotterdam f 3000.

Bij besluit van Z. M. is benoemd: tot burgemeester der stad Stavoren, de heer *Sieds Gerbens Siedesz*.

Ten behoeve der genen welke door den jongsten storm en veenbrand hebben geleden, zijn op nieuw de volgende giften ingekomen:

Voor die in de provincie *Vriesland*, van R. D. K. te Nhke..... f 5 : 00
van eene Dienstbode..... „ 2 : 00

— *Groningen*, van R. D. K. te Nhke..... „ 5 : 00

Leeuwarden, den 15 Julij 1833. P. KOUMANS SMEDING.

J. en W. VAN DER WIELEN, alhier, berichten dat de GROOTE CONCERT-ZAAL, ten huizen huize, gelijk in het vorige jaar bij gelegenheid van de Kermis, zal geopend zijn en wel op de volgende avonden, als: *Woensdag den 17den*, *Zaterdag den 20sten* en *Maandag den 22 Julij* aanstaande, telkens ten 10 ure. Dat er weder voor een goed Orchest en bediening zal worden gezorgd en alle ververschingen verkrijgbaar zullen worden gesteld.

De ingang als naar gewoonte in de Breedstraat.

GROOT VUURWERK.

Met vereischte permissie zullen M. J. SCHUURMANS en P. DE VRIES, Pz., Ingezetenen dezer Stad, op *Vrijdag den 19 Julij* 1833, des avonds ten elf ure, in den STADS- of PRINSENTUIN, geven: Een BRILLANT VUURWERK, volgens PROGRAMMA.

De Ondernemers vertrouwen met veel bezoek te zullen worden vereerd, en geven de verzekering dat ieder over hun werk ten vollen tevreden zal zijn. ENTRÉE 75 CENT.
De ingang alleen op het Perk.

TOONEEL-BERIGT.

De Nederlandsche Tooneelisten van den Stads Schouwburg te Amsterdam, onder directie van T. J. MAJOFSKI, zullen het genoegen hebben te vertoonen:

Op Dingsdag den 16 Julij 1833: TORQUATUS TASSO, Tooneelspel in 5 Bedrijven, naar het Fransch van A. DUVAL. Na hetzelfde: ZIJ MOET VAN HET TOONEEL AF, Bijspel in 1 Bedrijf, naar het Hoogduitsch van Gosse. Beide stukken nooit alhier vertoond.

Op Woensdag den 17 Julij: DE ADMIRAAL PIET HEIN TE DELFSHAVEN, Vaderlandsch Tooneelspel in 2 Bedrijven, door M^r. A. P. MULLER Geb. WESTERMAN, waarin door den Heer *A. L. Bia*, Entrédanser van den Stads Schouwburg, eene hornepijp zal gedanst worden. Na hetzelfde: DE LOODS, DE SCHEEPSTIMMERMAN EN HET GARNAALMEISJE, Bijspel met Zang, in 2 Bedrijven door den Heer C. A. VAN RAIJ (navolging). Beide stukken nooit alhier vertoond.

Op Donderdag den 18 Julij: DE ZILVEREN BRUILOFT, Tooneelspel in 5 Bedrijven naar het Hoogduitsch van A. VON KOTZEBUE. Na hetzelfde: DE TWEE VRIENDINNEN, Bijspel in 1 Bedrijf, naar het Hoogduitsch van Th. KORNER, door den Heer T. J. KERKHOVEN, nooit alhier vertoond.

De aanvang ten 6 ure precies.

K. MAJU, Mechanicus, heeft de eer het geëerde Publiek te adverteren, dat hij gedurende de Leeuwarder Kermis weder ten toon zal stellen zijne rijke verzameling PHIJSISCHE EN MECHANISCHE INSTRUMENTEN, AUTOMATEN, KOORDDANSERS en geheel nieuwe FANTASMAGORIE. Een volkomen bezet Gezelschap der bekwaamste Nederduitsche TOONEELISTEN, PANTOMIMISTEN, ZANGERS en DANSERS zullen bij afwisseling de schoonste stukken van de beroemdste Auteurs ten uitvoer brengen, ten einde de gunst en protectie van het geëerde Leeuwarder Publiek volkomen te verwerven.

De Tent is geplaatst in het Zaailand, bij de tweede brug. Ten 8½ ure op het Tooneel.

Met voorkennis van de Edel Achtbare Regering der Stad Leeuwarden, gedenkt de ondergeteekende eene Representatie te geven, bestaande in BUIKSPREKEN en in de MIMIEK of GELAATSVERANDERING; hetwelk zal plaats hebben op Donderdag den 18 Julij 1833, in de Zaal van de Heeren van der Wielen, des avonds precies ten 10 ure, of na sloop van de Komedie. — De Entrée voor een Heer is 1 Gulden, en voor eene Dame 50 cents.

S. H. LANTINGA.

Met permissie van de Wel Edele Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders dezer stad.

De Ondergeteekende, Professor in de Tours d'Adresse, Jongleur, Equilibrist enz., heeft de eer aan het geëerd Publiek te kennen te geven, gelijk reeds in de Couranten vooraf gemeld is, dat hij na een afzijn van vier jaren (waarin hij aan de Hoven van Rusland, Zweden, Denemarken, en in het grootste gedeelte van Duitschland, de eer heeft gehad met de grootste toejuiching der verhevene Standpersonen, zijne Kunstverrigtingen ten uitvoer te brengen, elks verwondering en achting weg te dragen, en thans in het Vaderland terug gekeerd), vindt zich genoodzaakt zijne geëerde Kunst- en Landgenooten daarvan te informeren, en dat hij gedurende deze Kermis in eene welingerigte Tent, staande in het Zaailand, over de middelste Brug, zijne Kunst alhier ten toon zal spreiden, hopende hij met de edele tegenwoordigheid en in derzelve protectie aanbevolen te zijn. De eerste Voorstelling zal aanvangen des Avonds ten 6 ure, en de grootste, waarin het best de Kunst beoordeeld wordt, ten 8½ ure.

K. M. HEESBEE.

Meermalen wordt de Kunst die Buitenlanders ten toon spreiden overdreven bewonderd, terwijl de talenten van personen tot de Nederlanden behoorende, worden vergeten of althans veel lager geschat.

Eenige Kunstminnaars die in Harlingen op de Jaarmarkt getuigen zijn geweest van het talent van den Heer *Heesbee*, als Mechanicus, Jongleur en in de Equilibriekunst, beuigen zoodanige bewonderenswaardige behendigheid en vlugheid nimmer te hebben gezien, en bevelen daarom dezen Kunstenaar aan alle Liefhebbers bijzonder aan.

Harlingen, den 8 Julij 1833.

Eenige Kunstvrienden.

Machines en Breukbanden.

De Ondergeteekende berigt aan alle belanghebbenden, dat volgens vroegere advertentien de alom beroemde Elastieke Mechanieke LIES-, DIJ- en NAVEL-BREUKBANDEN, zonder *Riemen noch Tusschen-Beensbanden*, bij voortdurende met het beste gevolg voor de Lijders worden gedebeiteerd. — Als ook gewone en verbeterde soort van BREUKBANDEN, en MACHINES die zonder ongemak altijd kunnen gedragen worden, en dienen tot *verhelping*, herstelling van *Ruggegraads-Krommingen*, *Scheefheid*, en andere misvormingen des Lichaams.

Dit een en ander, door zeer matige prijzen, ook verkrijgbaar gesteld voor den Ambachtsman en geringen Landman.

H. MEURSINGE, Stads Heelmeester te Leeuwarden, Groote Kerkstraat, letter I, no. 85, bij de Fransche Kerk.

* * Getrouwd: Groningen, den 8 Julij 1833. Mr. S. BARON VAN HEEMSTRA, en H. H. DE WAAL.
* * Getrouwd: Leeuwarden, den 10 Julij 1833. P. CAMMENGA, Pz., en A. FRANTZEN.
* * Heden verloste van eene DOCHTER, FETTJE WEGENER, gellefde Echtgenoot van Lemmer, den 5 Julij 1833. C. SLEESWIJK.
* * Heden verloste door Gods goedheid gelukkig van eene welgeschapene DOCHTER, S. DE COCK, hartelijk gellefde Echtgenoot van P. J. VAN KNIPPE, Cantarite onder *Bilsum*, den 8 Julij 1833.
* * Mijne gellefde wedgenoot, C. HEIJMANS, verliet heden met zijn

Mijne geliefde Echtgenoot H. SCHAAFF, verlost heden morgen ten vijf ure, van een welgeschapene DOCHTER. Leenwarden, den 13 Julij 1833. SNEEK, den 13 Julij 1833. Heden beviel voorspoedig van een DOCHTER, CLASINA JULIA TEN CATE, geliefde Echtgenoot van

Uithoofde van de veelvuldige Familie - Betrekkingen, diene deze als bijzondere kennisgeving aan allen.

In EMDEN overleed den 4 Julij 1833, Vrouwe PETRONELLA VAN JELGERHUIS, Huisvrouw van F. A. VAN DER WALL, ond 68 jaren.

HAREN, den 7 Julij 1833. Na een langdurig en smartelijk lijden, nam de Albestuurder heden op het onverwachtst van mijne zijde, mijne geliefde Echtgenoot, AKKE VETTEVOGEL, in den ouderdom van ruim 63 jaren, na een gelukkige Echtvereniging van 42 jaren. De overtuiging, dat de Overledene uit haren lijdensstand naar betere gewesten is overgegaan, lenigt mijne diepe smart en die mijner Kinderen en Behuwerkinderen.

Een noodlottig toeval deed den zesden dezer, mijn waarden Man DIRK JACOBS DIRKS, Scheeps-Kapitein, in den ouderdom van 43 jaren, zijn graf vinden in de golven; daar hij na een afzijn van vier maanden, in het gezigt der Vaderlandsche kust over boord van zijn schip stortte.

Hoe ontzettend dit berigt mij en mijne vier kinderen getroffen heeft, zal elk gevoelig hart ligt beseffen.

Heden avond circa twaalf ure, werd mijn Moederhart diep gewond, door het afsterven van mijne teedergeleefde jongste Dochter, SETSKE VAN SMEDEN, in den ouderdom van 30 jaren. Eene uitterende ziekte van ruim twaalf weken, maakte een einde aan haar leven.

Hoe zwaar mij deze slag bij het klimmen mijner jaren ook treffen moge, wensch ik evenwel Gode erbeddig te zwijgen, wiers doen altijd Majesteit en Heerlijkheid is.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene, als bijzondere kennisgeving aan te merken.

Ons zoo teedergeleefd jongst Zoonje, PIETER, overleed heden zeer onverwacht, in den ouderdom van vijf maanden.

Heden overleed tot onze bittere smart, ons jongste kind, zijnde ons eenigst Zoonje WIJBRANDUS, in den ouderdom van één jaar en 17 dagen.

Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, mijn waarde Man, JAN GERRITS FEENSTRA, in den ouderdom van ruim zeventig jaren, na een Echtverbintenis van acht en veertig jaren; eene korte doch hevige ziekte maakte een einde aan zijn voor ons dierbaar leven.

Heden morgen ten 9 ure ontsiep, na een steeds toenemend verval van krachten, in den ouderdom van 82 jaren en 6 maanden, onze waarde Broeder, JAN LIEUWES BOSCH, in leven Rentenaar te Marrum.

Heden morgen ten 9 ure ontsiep, na een steeds toenemend verval van krachten, in den ouderdom van 82 jaren en 6 maanden, onze waarde Broeder, JAN LIEUWES BOSCH, in leven Rentenaar te Marrum.

De Prijs der Boter te Leeuwarden, den 12 Julij 1833, f 23 à f 23 : 50. Grove Kaas f 11 : 50 à f 13 : 50.

De In- en Uitlandsche Rogge en Tarwe was dien zelfden dag : Rogge f 179 : 25 het Laar. — Tarwe f 7 : 58 de Mudde.

PRISCOURANT DER EFFECTEN.

Table with columns for location (NEDERLANDEN, FRANKRIJK, ENGLAND, SPANJE, NAPELS, RUSLAND), instrument type (Werkel. Schuld, Dito dito, etc.), and price/percentage.

De BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD FRANEKER, maken bij deze bekend, dat de ZOMER-KERMIS aldaar, zal beginnen op Vrijdag den 26 Julij 1833, en dat van dezelve alle Bedelaars, Rijfelaars, Horoskooptrekkers en Spelen om gewin van Geld, Goud of Zilver, ten strengsten zullen worden geweerd; verder dat op Maandag den 29 daaraanvolgende, des namiddags om twee uren, aldaar zal worden verharddraafd: Eene fraaije met ZILVER gemonteerde ZWEEP, door Paarden van zessen klaar, tot genoegen der Keurmeesters en welke aldaar geene Zweep gewonnen hebben.

Besteding van Paalhout, bij geslotene briefjes.

HET DIJKSBESTUUR DER VIJF DEELLEN ZEEDIJKEN BINNEN- EN BUITENDIJKS, gedunken aan de minstaannemenden, op Condities bij de Vijf Deelen in gebruik, bij beslotene briefjes aan te besteden:

Table with columns for quantity (1500 stuks, 1800, 200, 1200, 400, 175 stuks, 200 stuks) and item description (PALEN, Eiken Gordingen of Rimmen).

De Leverantie moet geschieden vóór den eersten November. Zullende de betaling in de maand Januarij aanstaande plaats hebben.

De gegadigden vrijheid hebbende of voor het geheel of voor een gedeelte, mits daarvan melding makende, in te schriftven, worden bij deze uitgenoodigd, hunne Inscripti- en Biljetten, franco ter Secretarie der Vijf Deelen, ten huize van den Heer G. Pettinga Jr., te Harlingen, vóór of op den 1 Augustus aanstaande in te zenden.

De Notaris W. KUIJPERS, te Vrouwen Parochie, zal, op Dingsdag den 23 Julij 1833, ten 4 uren na den middag, in de Herberg aldaar, bij boelgoed, op 6 maanden Crediet, verkoopen:

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUJANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, Letter K, no. 176.

De Notaris J. C. KUTSCH, te Leenwarden, zal, op Woensdag den 24 Julij 1833, des voormiddags 9 ure, ten sterfhuize van Cornelis Overeem, letter K, no. 166, op de Nieuweburen alhier, verkoopen: MEUBELN, bestaande in 1 ma- boniehouten Chifoniere, 2 eikenhouten Kabinetten, Tafels, Stoelen, Spiegels, Gor- dijnen, Verlatte Goederen, Engelsch Aardewerk, Schilderijen, Tin, Koper, Glas- werk, Bedden, Dekens, Kussens, Linnen; voorts Zilver en Kleederen, benevens Uurwerk, Verfstoffen, en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebracht. — De Goederen kunnen bezigtigd worden op Dingsdag den 23 Julij 1833, des voormiddags van 9 tot 11, en des namiddags van 2 tot 4 ure.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 17 Julij 1833, des middags 12 ure precies, in de Herberg Benthem, publiek veilen: De ROGGE, staande op 2 bunder 66 v. roede Lands, gelegen tusschen den Scha- pedijk en de Boeren Huizinge van wijlen Jacob Jakles Donia, onder Almenum. Nader onderrigt ten Kantore van voormelden Notaris.

De Griffier STINSTR, te Franeker, zal, op Woensdag den 17 Julij 1833, des namiddags ten 4 ure, in de Herberg te Gasterbierum, met zes maanden credit, verkoopen: De KOOLZAADVRUCHT van 3 bunder 67 v. roede, en de ROGGE- VRUCHT van 2 bunder 20 v. roede, te velde staande op de Zathe aldaar, laatst door Pieter Jacobs Bosma gebruikt geweest.

De Notaris POSTHUMUS, te Joure, zal, op Vrijdag den 19 Julij 1833, des avonds om 7 uren, bij de inzate ten huize van den Kastelein Kalfsbeek, te Olde- boorn, publiek presenteren te verkoopen:

- 1. Zekere hechte en sterke BURGERHUIZING en BAKKERIJ, met STEDE en GROND cum annexis, staande zeer goed ter nering aan de Waze te Olde- boorn, gekwoteerd met no. 183, waarin jaren lang eene Bakkerij is en nog wordt gedreven door den eigenaar Jan Gerrits Jansma.
2. De HELFT van zekere HUIZING, waarin acht Woningen, een Hok en Pak- huis met twee Zolders, met STEDE en GROND van dien, staande en gelegen mede te Oldeboorn, en aldaar gekwoteerd met no. 52, door de Weduwe van Cornelis Hobbes en anderen wordende bewoond en gebruikt.
3. Zekere HUIZING met BUITHUIS en SCHUUR, mitsgaders de vrije STEDE en GROND van dien, staande en gelegen aan de Waze, insgelljks te Olde- boorn, en aldaar gekwoteerd met no. 223 en 224, door Froukie Jacobs en an- deren wordende bewoond en gebruikt.

Het eerste perceel op den 12 November 1833 en de twee laatste perceelen op den 12 Mei 1834 in eigen gebruik te aanvaarden.

De Griffier J. J. HEEP, te Ternaard, zal, voor den Koopman E. PAS, te Hal- lum, op 3 maanden credit, aan de meestbiedenden, presenteren te verkoopen: 10 kalve en melke KOEIJEN, 4 vare DITO, 3 WEID OSSEN, 4 gelde RIE- REN, 2 HOKKELINGEN, 3 WERKPAARDEN en 12 oude en spalling VARKENS. Wie gading maken, komen op Zaterdag den 20 Julij 1833, des namiddags ten 3 ure, in de Herberg te Ternaard.

A ANBESTEDING.

Men presenteert bij beslotene briefjes bij den minstaannemende te besteden: Het Maken van een' achtkante WATERMOLEN, van ongeveer 16 el vlugt, met bijlevering van alle benooidige Materialen, waarvan het Bestek en Teekening ter lezing en bezigtiging zal liggen, ten huize van F. D. FERWERDA, Kastelein in de Kerke- buren te Dronrijp; gegadigden worden verzocht de Briefjes vrachtfrij te bezorgen ten huize van JENTJE T. HESSELIUS, Landbouwer aldaar, uiterlijk vóór of op den 25 Julij 1833.

Die gegenen zijn eenige lasten BALSTEENEN te leveren ter zwaarte van 40 tot 150 Ned. ponden, gelieven zich daarover te adresseren onder letter W, aan den Briefbesteller R. PLATTE, te Lemmer.

Onderlinge Verzekering voor Brand.

De Gecommitteerden van de Onderlinge Brand - Assurantie - Societeit, over de Kan- tons Franeker, Bolsward en Dronrijp, herinneren bij deze de daarbij belang- hebbenden, dat de Verzekeringen van Vee, Hooi en Granen, op den 1 Augustus aan- staande eindigen; en brengen tevens ter kennis van die genen, welke zoodanige voor- warpen op nieuw verkiezen te hebben ingeschreven, dat de aangaven daarvan in den loop dezer maand Julij moeten geschieden; ten welken einde alle Donderdagen zal worden gevaceerd, des voormiddags van 10 tot 12 ure, te Franeker in den Prins, bij Anne H. Ruurda, en te Bolsward in den Wijnberg, bij Wiebe H. Wiebes, gelijk mede des Zaturdags te Dronrijp, bij Jan A. Tekstra, almede van 10 tot 12 ure; — zullende na den 1 Augustus e. k. geene aangaven worden aangenomen.

Achlum, De Gecommitteerden voornoemd, In naam derzelve, F. M. OFFINGA, Waarn. Boekh.

De Floreenpligtige Ingezetenen van de Hervormde Godsdienst worden geconvoceerd, om op Woensdag den 31 Julij aanstaande, des voormiddags ten elf ure, te com- pareren in de Kerk te Drogeham, om in persoon of bij behoorlijke volmagt te stem- men eenen PREDIKANT, in de vacerende Gemeente van Drogeham c. a., en zulks volgens het Reglement daarvan zijnde.

HARDRAVERIJ.

Met permissie van het Plaatselijk Bestuur der Gemeente Urum, zal er, bij gele- genheid der Urummer Kermis, invallende op Donderdag den 18 Julij 1833, worden verharddraafd: Een ZILVEREN TABAKS-KOMFOOR en eene DITO DOOS, (ter waarde van f 90,) waarop alle Paarden zullen worden toe- gelaten, mits ten genoegen der Keurmeesters zijnde.

De Aangave en Keuring der Paarden is bepaald ten huize van J. A. DE BOER, te Urum, des namiddags ten één uur; terwijl de Rijding ten twee ure zal beginnen.

Met consent van den Ed. Achtbaren Heere Grietman van Franekeradeel, gedenken de Kastelein HOMME WIJTZES DE VRIES, en eenige Liefhebbers te Achlum, op Zondag den 21 Julij 1833, te laten Verkaatsen, en vrij te vereeren aan de win- ners: Drie fraaije ZILVEREN LEPELS. — De Kaatsers worden verzocht vroeg- tijding te compareren.

LEESHIER.

Wij haasten ons, Leeuwardens Kunstminnend Publiek door deze kenbaar te maken, dat, bij gelegenheid der Leeuwarder Kermis, het aldaar opgerigte Kabinet van den Heer C. K. PRINS voor alles in de eerste plaats verdient bezigtigd te worden. Niet alleen dat reeds dadelijk de zich aldaar bevindende Oost- en Westindische, Japan- sche, Braziliaansche, Chinese en meer andere aller oogen tot zich trekkende zeld- zaamheden, der moeite overwaardig zijn bezigtigd te worden, — zoo wel als de Afrikaan van de Olifantsrivier, acht levende talen sprekende, met zijnen Zoon, eene Bengaalsche Vrouw, met eenen ring door den neus, haren landaard eigen, — het schoone TIJROLSCHE 17jarige Meisje spant boven alles de kroon. Eene bovenmatige kracht parende aan eene zeldzame schoonheid maakt de beschouwing van dit Kabinet boven alle andere vertooningen belangrijk, daar deze jeugdige schoonheid 1500 Ned. fl gewigts op haar lichaam kan dragen.

De Heer Prins, de Harlinger Kermis met deszelfs Kabinet ook bezocht hebbende, heeft dan ook boven alle andere voorwerpen der Kunst uitsluitend de Kroon mogen wegdragen der beschouwing allezins waardig, waarom wij gemeend hebben, hiervan Leeuwardens ingezetenen mededeeling te doen. Eenige Kunstliefhebbers.

De Gezigkundige Glazen- en Brillerslijper J. POLAK, berigt het geëerde Publiek dat hij met zijne Kraam staat op de Langeplijp op den hoek van de eerste roef. Zijne kunde en ervarenheid in het vak der Gezigkunde bekend bij de voornaamste Professoren, Doctoren en Oculisten in ons Koninkrijk, gepaard met een alleruitmun- tendst assortiment van Brillen en alles wat tot dit vak behoorende is, geeft hem het vertrouwen, dat des benooidigd zijnden, hem met Hun Edeles gunst zullen vereeren. Woonst in de Muiderstraat, no. 16, te Amsterdam.

J. FERMINET, van Amsterdam, Kapper en Parfumeur van H. K. K. H. de Prin- ses van Oranje, berigt mits deze het geëerd Publiek, dat hij alhier is gearriveerd met een geheel mooi assortiment HAREN TOEREN. Is gelogeed bij Mejufvrouw de Weduwe J. A. VAN GRUISEN, op de Korenmarkt.

NB. Vervaardigt alle soorten van Pruiken en Toupets; maakt ook Toeren op als nieuw. Mejufvrouw de Weduwe BLEED van Amsterdam, heeft de eer de Dames te be- rigten, dat zij alhier is gearriveerd met een schoon MAGAZIJN VAN MODE- GOEDEREN, als: Shwals, Stoffen voor Japornen, Doekjes, en vele Modegoede- ren tot zulk een Magazijn behoorende, te veel om te melden. Recommandeert zich in de gunst der Dames. Is gedurende de Kermis uitgekapt ten huize van J. D. LEICKE- RING, op de Berlikumermarkt, no. 283, te Leeuwarden.

B. F. BINGEL, van Amsterdam, in MODEGOEDEREN, heeft de eer het Pu- blick bekend te maken dat hij alhier gearriveerd is. Staat met zijne Kraam die jaar niet op zijne gewone plaats, maar op de Nieuweplijp.

V E R S L A G E N

van den Heer Staatsraad; Gouverneur, en van Heeren Gedeputeerde Staten,

aan de Heeren Staten der Provincie Vriesland; gedaan in derzelve

gewone Vergadering van den 2 Julij 1833.

EDEL GROOT ACHTBARE HEEREN!

Volgens de bepalingen van art 19 van het Reglement, houdende de wijze waarop het gezag en de magt door de Staten dezer Provincie wordt uitgeoefend, aan UEd. Gr. Achth. een kort verslag zullende doen van hetgeen sedert UEd. Gr. Achth. laatste vorige Vergadering, door Heeren Gedeputeerde Staten, en door mij, namens UEd. Gr. Achth. is verrigt, zal hier in de eerste en voornaamste plaats in aanmerking komen, de verdeling onder de Gemeenten van deze Provincie, van het Contingent aan dezelve, bij de Wet van 31 December 1832, in de grondlasten over het jaar 1833 aangewezen, bedragende voor het aandeel in de drie vierden bij die Wet bepaald eene somma van f 883,519:50. Terwijl één vierde na de verkregene uitkomsten van het kadaster, over de Provincien omgeslagen, voor Vriesland eene somma van f 224,830:99 bedragen heeft.

Bij even die Wet is aan de Provinciale Autoriteit overgelaten het hier voorgeselde over de verschillende Gemeenten der Provincie, onder goedkeuring van Zijne Majesteit, te verdeelen, met bepaling echter dat de aandeelen der Gemeenten, zoo in de als in het 3/4 gezamenlijk over de eigendommen in de Gemeenten gelegen, moesten worden omgeslagen in evenredigheid van de belastbare opbrengst der eigendommen door het kadaster aangewezen.

Indien voor het jaar 1833, de grondlasten geheel volgens de uitkomsten van het kadaster waren geregeld, dan zoude de Provinciale aanslag bedragen hebben eene somma van f 897,323:96; volgens de Wet van 31 December 1832 is dezelve geregeld op f 1,108,350:49, waaruit blijkt dat het 3/4 bij de Wet aan deze Provincie toegewezen, eene overbelasting van f 209,026:53 boven de uitkomsten van het kadaster daarstelt.

Om nu eene op grond van billijkheid en regtvaardigheid gegronde repartitie van het door de Wet bepaalde 3/4 tusschen de Gemeenten dezer Provincie vast te stellen, moest in overwegingen komen, of men dat 3/4 volgens de oude en vroeger gevolgde maastaf van repartitie tusschen de Gemeenten van deze Provincie zoude verdeelen; dan wel of men de kennis, door de uitkomsten van het kadaster verkregen, zoude te baat nemen, om de aangegevene som volgens die uitkomsten over de Provincie te repartiteren. In het eerste geval moesten de van ouds gedrukte en overbelaste Gemeenten, schoon dan maar voor 3/4 met het bezwaar belast blijven, hetwelk zij zoo lang reeds onverschuldigd gedragen hebben; in het tweede geval daarentegen, zoude de overbelasting van f 209,026:53, door de geheele Provincie en in evenredigheid der kadastrale uitkomsten gedragen worden, en daarin alzoo ook deelen de tot hertoe onbelaste 64,605 dunder lands, welke de Provincie volgens de kadastrale metingen grooter is bevonden, dan volgens de oude relevés.

Deze overweging alsmede dat volgens de Wet der Contingenten aan de Gemeenten toe te wijzen, tusschen de Eigenaren in dezelve volgens de uitkomsten van het kadaster moesten worden omgeslagen, deed bij Gedeputeerde Staten, de overtuiging geboren worden, dat geen beter billijke, regtvaardiger en meer gelijkwerkende basis konde worden aangenomen dan de repartitie van het 3/4 zoo wel als van het 1/4, en dus van het geheele Contingent, tusschen de Gemeenten van deze Provincie, volgens de uitkomsten van het kadaster om te slaan en te regelen. Hun Ed. Gr. Achth. deelden deze hunne beschouwing aan den Heer Minister van Financien mede, met voordragt tevens om dezelve aan de goedkeuring van Zijne Majesteit te onderwerpen, ten einde gemagtigd te worden de repartitie op die wijze te doen plaats hebben. Deze goedkeuring door Hoogstdenzelven bij Besluit van den 24 Januarij 1833 no. 34, verleend zijnde, is dezelve dan ook op die wijze tot stand gebracht.

De uitkomsten van die repartitie zijn vervat in een staat, aanduidende het Contingent van elke Gemeente van Ontvang in de grondlasten van dit jaar te voldoen, waarbij reeds de Contingenten van het jaar 1832 zijn gevolgd, ten einde zoo veel de veranderingen welke in de circumscripctie der Gemeenten van Ontvang hebben plaats gehad dit toelaten, tot vergelijking te kunnen strekken; deze staat is ter Griffie gedeponeerd ten einde UEd. Gr. Achth. de gelegenheid te geven daarvan inzage te nemen.

Gelijk ik daer eer heb gehad daarvan in mijn verslag van het vorig jaar melding te maken, was het Reglement ter bevordering der koopinkening verbeterd volgens de aanmerkingen daarop door UEd. Gr. Achth. in eene vorige Vergadering gemaakt, toen nog niet weder terug ontvangen. — Hetzelve later met eenige aanmerkingen van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken terug ontvangen hebbende, is dat Reglement, met de door Heeren Gedeputeerde Staten daarin gebrachte wijzigingen, door Zijne Majesteit bij Besluit van den 19 October 1832 no. 93, goedgekeurd en is daaraan op den 27 November de noodige executie en publiciteit gegeven.

Sedert lang zijn bij het Gouvernement deliberatien ahangig geweest omtrent het daarstellen van algemeene bepalingen ter handhaving van orde en veiligheid op het gebruik der Straatwegen, en reeds voor zeer geruimen tijd hebben Heeren Gedeputeerde Staten derzelve consideratien op een zoodanig algemeen concept reglement aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken toegezonden; nu eene mededeeling van dat Departement echter gebleken zijnde, dat er voor het oogenblik redenen bestonden, welke het arresteren van een zoodanig algemeen reglement in den weg stonden, wierden Heeren Gedeputeerde Staten uitgeroedigd, in dat gemis te voorzien, en een provisioneel, voor deze Provincie geschikt, reglement, voor te stellen, ten einde in stand te blijven, tot dat daaromtrent algemeene bepalingen zullen zijn in werking gebracht.

Aan deze uitnodiging voldoende, hebben Heeren Gedeputeerde Staten een Reglement op het gebruik der Straatwegen in deze Provincie aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken toegezonden, hetwelk door Zijne Majesteit bij Besluit van den 6 Februarij 1833 no. 71, goedgekeurd zijnde, op de gewone wijze gepubliceerd en ter kennis der belanghebbenden gebracht is.

Schoon wel in den eigenlijken zin, sedert UEd. Gr. Achth. laatste Vergadering door Heeren Gedeputeerde Staten in naam van UEd. Gr. Achth. geene nieuwe Plaatselijke belastingen aan den Koning toegezegd zijn, meen ik echter dat de wijzigingen in de Plaatselijke Belastingen hebben moeten ondergaan, belangrijk genoeg zijn, om in de verslag opgenomen te worden.

Het is UEd. Gr. Achth. bekend, dat tot 1 Mei II. het Gemaal als Plaatselijk mid-

del een zeer belangrijk gedeelte der Gemeentel. Inkomsten vormde, maar dat van dat tijdstip af, het gemaal wederom als een rijks-middel aangenomen zijnde, voor meest alle Steden en Gemeenten een groot bezwaar geboren is, om het daardoor ontstaande gemis van inkomsten zoo veel mogelijk aan te vullen.

Bij Besluit van 3 April 1833 no. 15, heeft Zijne Majesteit aan de Plaatselijke Besturen der Steden en Gemeenten in welke eene Plaatselijke Belasting op het Gemaal bestond, de bevoegdheid toegekend op den Rijks-Accijns van het gemaal opcenten te heffen.

Het kwam Heeren Gedeputeerde Staten allezins belangrijk voor, van die bevoegdheid gebruik te maken om in het belang van al de Steden en Gemeenten van deze Provincie, een gelijk getal opcenten op den Rijks-Accijns van het Gemaal te heffen, en het getal opcenten zoodanig te regelen, dat met den 1 Mei, of bij den overgang van het gemaal als Rijksmiddel, de Ingezetenen in den bestaanden prijs van het brood geene verandering ondergingen, en geene verhooging van dezelve behoefde plaats te hebben.

En het was ten gevolge van de berekeningen in die geest opgemaakt, dat Heeren Gedeputeerde Staten aan al de Steden en Gemeenten voorstelden, een additioneel van 125 opcenten op het Gemaal te heffen, en het genoegen hadden te zien, dat al de Besturen instemmende met de gronden daartoe door Heeren Gedeputeerde Staten aangevoerd, eenstemmig die maastaf aangenomen hebben, gelijk dan ook op den 1 Mei II. de invoering van die heffing, en de daarmede in verband staande tarieven voor lijn- en uitvoer van brood, meel en gebak, en het daartoe betreffende Reglement zonder eenige botsing, en zonder tot eenige klagten aanleiding te geven, plaats gehad heeft.

Intusschen voorzien deze 125 opcenten slechts gedeeltelijk in het verlies van inkomsten, dat de Plaatselijke kassen ondergaan hebben, en het behoort tot de tegenwoordige werkzaamheden van Heeren Gedeputeerde Staten, om daarin zoo veel mogelijk door verhooging van opcenten op andere middelen te voorzien, daarbij steeds in het oog houdende, de gelijkheid van belastingen, onder al de Gemeenten van de Provincie, te bevorderen, en zoo de omstandigheden blijven gedoogen, om de zware kosten, welke de Gemeenten in het algemeen, maar de Steden in het bijzonder in de laatste twee jaren voor het verlenen van onderstand aan de betrekkingen van uitgetrokkenen Schutters en Vrijwilligers, hebben moeten impenderen, te blijven verminderen, dan wordt het vooruitzigt geboren, om met betrachting van de meeste spaarzaamheid en inachtneming van alle mogelijke bezuinigingen de inkomsten en uitgaven der Gemeenten, wederom in eene wenschbare verhouding te herstellen.

Bij de weinige tournées welke ik in het afgelopen jaar in eenige Grietenijen gedaan heb, is mij niets voorgekomen, hetwelk verdienen zoude aan UEd. Gr. Achth. medegedeeld te worden, of aanleiding tot het doen van eenige bijzondere voordragt zoude kunnen geven. De Besturen bejiveren zich hunne administratien in goede orde te brengen en te onderhouden, en overal heb ik reden gehad mijne tevredenheid deswegens aan de Besturen mede te deelen.

De Kadastrale stukken aan al de Besturen terhand gesteld zijnde, rust eene belangrijke verplichting op dezelve, om voor de goede en doelmatige bewaring en conservatie van deze voor alle eigenaren zoo hoogst gewichtige stukken, behoorlijk te zorgen; zal dit doelmatig, en ook voor het vervolg op eene voldoende wijze verzekerd worden, dan behooren de Grietenij-Besturen, daar waar dit nog geen plaats heeft, op het verkrijgen van eigen lokalen, bedacht te zijn.

De Grietenij-Raad van *Idaarderadeel* heeft de noodzakelijkheid, daarvan ingezien, en het zeer ongeschikte local, waar de Vergaderingen van het Bestuur gehouden wierden, en de archiven zich bevonden, sedert ik aldaar in het voorleden jaar geweest ben, verlaten, en een eigen Grietenij-Huis te *Grouw* aangekocht, en in orde doen brengen, het geen, zonder aanwending van buitengewone middelen verkregen is kunnen worden.

Voor het overige Ed. Gr. Achth. Heeren zullen Heeren Gedeputeerde Staten UEd. Gr. Achth. bekend maken, met die bijzonderheden, welke tot het beheer van deze Provincie, gedurende het afgelopen jaar, betrekking hebben, en ik eindig dus deze met den wensch dat de behandeling van die ontwerpen welke in deze Vergadering aan UEd. Gr. Achth. beraadslagingen zullen onderworpen worden, onder den Goddelijken Zeghe strekken mogen tot bevordering van het geluk, den bloei en de welvaart van dit zoo belangrijk Gewest.

Leenwarden,
den 30 Junij 1833.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

EDEL GROOT ACHTBARE HEEREN!

Overeenkomstig het bepaalde bij art. 45 van het Reglement bepalende de wijze waarop het gezag en de magt door de Staten dezer Provincie overeenkomstig de Grondwet wordt geoefend, aan UEd. Gr. Achth. een verslag zullende doen van den staat van dit Gewest, met betrekking tot deszelfs beheer, beginnen wij met de opmerking dat de moeilijke omstandigheden, waarin het Vaderland sedert de zitting des vorigen jaars is blijven verkeeren, voorzeker van eenen nadeeligen invloed geweest zijn op den bloei dezer Provincie, maar dat dezelve ook aan den anderen kant de gehechtheid der ingezetenen aan orde en Wet, zeer voordeelig hebben doen kennen, en hulde doende aan de waarheid, kunnen wij ons beroemen, dat de *Vrieten*, het oog gerust vestigende op de wijsheid van hunnen KONING en met alle inwoners van *Noord-Nederland* wedijverende, om bewijzen van eerbied, hoogachting en getrouwheid jegens Hoogstdenzelven en geheel het Koninkrijk Huis aan den dag te leggen, ook weder het haastverloopen jaar het voorbeeld hebben gegeven van die standvastigheid in nagheleijde tijden, van die onderwerping aan het openbaar gezag en van die gehoorzaamheid aan de Wetten, welke hen door alle tijden heen hebben gekenschetst, en die niet recht geacht kunnen worden om onaanvaardbaar te zijn, wa men den naam dragen van goede burgers en onderdanen te wezen.

Voor Ed. Gr. Achth. Heeren! zijn Vrieslands Ingezetenen niet te kort geschikt in de voldoening aan eenen hunner eerste plichten, dien namelijk om bereidwillig op te

reden tot verdediging des Vaderlands, en was het tafereel daarvan in het verslag des vorigen jaars bijzonder gunstig, ook weder kunnen wij thans deswegens toefelijke melding maken.

Bij Koninklijk Besluit van den 16 Augustus 1832, werd de inlijving bij de mobiele Schutterijen bevolen van de manschappen van den eersten Ban der ligting van dat jaar, ten gevolge waarvan de twee hoofdafleveringen dier Schutters op den 17 en 19 September plaats hadden, zijnde daartoe van de dienstdoende Schutterijen 85, en van de rustende 518, alzoo te zamen 603 man, in de termen gevillen.

Aan de oproeping werd algemeen met de meeste bereidwilligheid voldaan en slechts weinigen bleven op de bepaalde dagen achter, terwijl onderscheidene van dezen later uit eigen beweging opkwamen om aan hunne verplichtingen te voldoen, en daarentegen de redenen van het achterblijven van anderen weinig zijn bevonden.

De geheele sterkte der beide afdelingen mobiele Schutterijen van dit Gewest, de Vrijwilligers er onder begrepen, bedroeg volgens de laatste daarvan ingekomene Staten in het geheel 4493 man.

Later werd door Zijne Majesteit, bij Besluit van den 17 November 1832, de formatie en organisatie van Reserve Schutterijen bevolen, en in Vriesland werden twee zoodanige Bataillons opgericht onder de nummers 15 en 27, het eerste zamengesteld uit de dienstdoende en het laatste uit de rustende Schutterijen.

De leden der dienstdoende Schutterijen zijn geregeld tweemaal 's weeks in den wapenhandel geoefend, doch de wapenoefeningen ten opzichte van de rustende Schutterijen zijn voor als nog door het Gouvernement uitgesteld geworden.

De sterkte dier Bataillons is van het 15de 600, en van het 27ste 1224, te zamen dus 1824 man.

Bij Koninklijk Besluit van den 23 November 1832, werd de Landstorm opgeroepen en bij de wet van den 19 December daaraanvolgende de verdere tot die oproeping betrekkelijke maatregelen bepaald.

De Gouverneurs der Provincien bij het gemelde Besluit belast zijnde met de zorg voor alles wat de organisatie van den Landstorm betrof, is dezelve in ieder Gemeente van dit Gewest in Kompagnien en Bataillons of onderdeelen, door den Heer Staatsraad Gouverneur verdeeld geworden, en zijn daarbij door denzelfden voorloopig de noodige Officieren aangesteld, waarop vervolgens de Koninklijke benoemingen gevolgd zijn. Deze benoemingen zijn algemeen met de meeste bereidvaardigheid aangenomen, en slechts zeer enkelen hebben daartegen bezwaren ingebracht en verzocht van de aanvaarding der benoeming te worden bevrijd.

Ten gevolge van de gezegde verdeling is de Landstorm van dit Gewest komen te bestaan uit 27 Bataillons van 4, 5 en 6 Kompagnien en 16 halve Bataillons van 2 en 3 Kompagnien, met daar te boven nog eenige Kompagnien of gedeelten van dien, te zamen ter sterkte van 30,939 man, van welke onder de ongehuwden en weduenaars zonder kinderen, behoorden, en alzoo op de eerste Registers voorkwamen 11,521, en onder de gehuwden, met of zonder kinderen, en weduenaars met kinderen, uitmakende de Ingezetenen op het tweede Register 19,418.

Vervolgens is de indeeling der manschappen in Bataillons en Kompagnien, in ieder Gemeente, waar dit te pas kwam, geschied, gelijk ook de indeeling der Officieren bij dezelve, en de formatie van het kader der Onderofficieren, waardoor de Landstorm van dit Gewest geheel en volkomen is georganiseerd geworden.

Even als in 1832, heeft ook dit jaar de ligting voor de Nationale Militie als naar gewoonte op de bij de Wet bepaalde tijdstippen plaats gehad.

Het contingent dier ligting, was weder op één man van de 300 zielen bevolking en alzoo op het maximum bepaald. Dat van Vriesland bestond uit 689 boven de aanvulling van 6 ontslagenen op grond van art. 21 der Wet, van den 8 Januarij 1817, waardoor het te leveren getal 695 kwam te beloopten.

Op de daarvoor bepaalde tijdstippen zijn voor dat contingent aan de Militaire Autoriteit tot dus verre overgegeven 677, er ontbreken dus nog aan hetzelfde 18, onder welke 3 uit de grietenij Schiermonnikoog, die uit gebrek aan voorwerpen in de 5de klasse niet te leveren zijn, en 2 voor IJlst, die zonder overschrijding van het maximum, niet geleverd kunnen worden en daarom blijven ontbreken; terwijl de overigen om verschillende wettige redenen tot hiertoe aan hunne verplichting nog niet hebben kunnen voldoen.

Ook bij deze ligting werd door de opgeroepene jonge lieuten algemeen met geestdrift aan hunne verplichting beantwoord.

Het getal Vrijwilligers voor het Leger van den Staat, hetwelk door tusschenkomst van den Heer Staatsraad, Gouverneur, aan de Militaire Autoriteit in het laatste jaar is overgegeven, en op de Korpsen gederigeerd, was 21 afkomstig uit tien onderscheidene Gemeenten, — dat voor de mobiele Schutterijen bedroeg 52, mede uit een gelijk getal Gemeenten afkomstig, onder welke laatste zich 33 uit de Gemeente Leeuwarden en 8 uit Bolsward bevonden.

Bij de Wet van den 22 November 1832 werd ter voorziening in de buitengewone Staatsbehoeften, voor het jaar 1833 eene vrijwillige leening geopend, tot welker voldoende uitkomst ook Vrieslands Ingezetenen, bereidvaardig hebben medegewerkt; zijnde daarin door dit Gewest deel genomen voor de aanzienlijke som van f 1,982,550, niettegenstaande velen, even als bij de vroegere leeningen, hunne inschrijvingen in plaatsen buiten de Provincie hebben doen bewerkstelligen.

Aan UEd. Gr. Achtb. eenig verslag gevende noemens de uitkomst van den Landbouw in deze Provincie gedurende het laatstverloopen jaar, zullen wij van de voornaamste artikelen, datgene mededeelen, hetgeen daarvan ter onzer kennis gekomen is.

Het gewas van het Winter-Koolzaad liet zich tot aan de inzameling gunstig zien en bij de oogst is de verwachting niet te leur gesteld, want alhoewel de bij de afdorsching gevaliene regens veroorzaakt hebben, dat veel zaad niet behoorlijk droog konde worden afgewerkt, was er veel kooplust, en de daardoor ontstane hooge prijzen, gevoegd bij een ruim middelmatig beschoot, hebben den verbouwer goede voordeelen aangebracht.

Het Zomer-Koolzaad was in dit Gewest weinig uitgezaaid en is bovendien ongunstig geslaagd.

De Tarwe vertoonde zich met het voorjaar gunstig, doch heeft bij de aanhoudende Noordewinden, in de maand April veel geleden; niettegenstaande het gunstige zomere weder, zoo mede ten tijde van den oogst, is de kwaliteit niet fraai uitgevallen en de hoeveelheid meestal gering geweest, hetgeen gevoegd bij de lage prijzen geene voordeelige uitkomst opleverde.

De met Rogge toegezaaide landen beloofden een buitengewoon gunstigen oogst, doch zulks is bij de uitkomst ten aanzien der hoeveelheid niet volkomen bevestigd, waarvan men algemeen de ongunstige dagen in de maand April als oorzaak beschouwt. Het gewigt en de soort zijn evenwel voordeelig uitgevallen en men mag algemeen den Rogge-Oogst als gunstig geslaagd aanmerken, terwijl ook dit artikel eenen gemiddelden prijs heeft behouden.

De Winter-Garst is zeer middelmatig geslaagd, doch de Zomer-Garst, alhoewel weinig uitgezaaid, overtrof de Winter-Garst in hoedanigheid, en is over het geheel goed uitgevallen.

De oogst van de Haver is algemeen gunstig uitgevallen en heeft eene goede hoeveelheid, zoo in kleur als zwaarte, uitgeleverd, doch de prijzen waren slechts matig.

De Boekweit is op de meeste velden gunstig geslaagd, en de prijzen waren tamelijk hoog, zoo dat men deze Zomervrucht als wel geslaagd mag erkennen.

Het gewas van de Paardenboonen is vrij algemeen gunstig uitgekomen.

De hoedanigheid van het Vlas, zoo in kleur, lengte als andere verelichten was uitmuntend, op sommige velden was de hoeveelheid groot, doch op andere daarentegen middelmatig, de uitkomst van dit belangrijk artikel was gunstig, doch de prijzen waren laag.

Het Lijnzaad is zeer middelmatig in hoedanigheid en hoeveelheid geoogst.

De Cichorelwortelen zijn gunstig geslaagd en eene middelmatige hoeveelheid, gevoegd bij de verhoogde prijzen, in vergelijking van het vorig jaar, heeft den Landman eene goede opbrengst geleverd.

Het gewas van de Aardappelen was zeer goed en hoewel de kwantiteit zeer middelmatig geweest is, was de hoedanigheid uitmuntend, waartoe het drooge najaar veel heeft bijgedragen.

De Moeslanden hebben zeer wel gestaan en de Vruchtbomen hebben uitnemend gebloeid, terwijl ook de oogst in sommige oorden zeer goed geweest is.

Het Houtgewas en de Hakboschen hebben zeer voorspellig gestaan.

De staat der Graan den in de verschillende oorden dezer Provincie is zeer uiteenlooperde geweest; de beste kleianden leverden een zeer goed gewas op, ook met een aantal lage landen was het gunstig, doch van zeer vele dezer laatste, die net vorige jaar door het hooge water niet gemaaid hadden kunnen worden, was de vrucht zeer slecht, daar het overjaars gewas, met het nieuwe gewas vermengd, een ter voeding bijna onbruikbaar looi opleverde.

Hier en daar openbaarde zich de Veldmuis ook reeds vroegtijdig in de maand April, en de daar door veroorzaakte verwoesting maakte de Hoofoogst in die streken, zijnde vooral het zuidelijk gedeelte der Provincie, zeer gering.

Het gunstige zomere weder heeft echter algemeen den Hoofoogst begunstigd, en, behoudens eenige uitzonderingen, hebben de Landlieden eene behoorlijke hoeveelheid en krachtig Hooi opgeschaard.

De Runderen hebben zich zeer veel hersteld van het geen zij in de beide vorige jaren door de galziekte geleden hadden. De vergewoonden groeiden en tierden gedurende den gunstigen zomer wel, doch bij de slagting vond men zeer algemeen weinig vet en ligt gewigt.

De gezondheid van het Vee in het algemeen, is uitnemend gunstig geweest, noch besmettelijke noch algemeen heerschende ziekten zijn onder hetzelfde waargenomen, en waren de Schapen door de vroeger geheerscht hebbende galziekte op de meeste plaatsen zeer verminderd en op vele bijna geheel verloren geraakt, des te meer mogen wij ons verheugen, dat in het afgelopen en in het tegenwoordige jaar het getal derzelve weder aanzienlijk is toegenomen.

Het gemaak van Boter is tamelijk goed geweest, volgens de opgave der markten van Leeuwarden en Sneek bedroeg de gemiddelde prijs gedurende het jaar 1832, f 30:10, zijnde de hoogste prijs geweest in de maand Maart f 40, en de laagste in de maand Junij f 23:50. — De uitvoer van Boter heeft in het vorige jaar bedragen 4,408,666 Nederlandsche ponden, dus wat meer dan in 1831.

De grove Kanter-kaas was ook merkkelijk lager in prijs dan in 1831, zijnde dezelve in 1832 volgens de opgaven der hiervoor gemelde markten, gemiddeld geweest f 15:08, het hoogst in de maand Junij f 17:18, en het laagst in de maand November f 12:13. De uitvoer was aanzienlijk en heeft 488,500 Nederlandsche ponden bedragen.

Bij deze gelegenheid kunnen wij mededeelen, dat in het vorige jaar door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, op last van Zijne Majesteit, is afgevezen het verzoek van eenige Ingezetenen der Stad Zutphen tot intrekking der bepalingen omtrent het uitsluitend gebruik in deze Provincie van Oostzeesch kroonklaphout, voor de vervaardiging van botervaten, en vervolgens ontwaard hebbende, dat sommige handelaars in Oostzeesch kroon-klaphout in den waan verkeerden, als of het op den 1 Augustus dezes jaars bepaald vastgestelde termijn voor het uitsluitend gebruik der bedoelde houtsoort, voor uitstel of verlenging vatbaar zoude wezen, hebben wij bij eene Notificatie van den 25 September 1832 bij vernieuwing algemeen bekend gemaakt, dat de voorschrevene termijn wel degelijk zoude worden gehandhaafd, zoo dat de Handelaars in Oostzeesch klaphout daarop stellig zouden kunnen staat maken, hetgeen dan ook de gewenschte uitkomst gehad heeft, alzoo het ons bij onderzoek gebleken is, dat aliezins voldoende hoeveelheden der voorgescrevene houtsoort aanwezig en ook nog eerlang te wachten zijn.

De buitenlandsche Scheepvaart is, door de quarantaine maatregelen en later door de belemmering aan de Nederlandsche Vlag toegebragt, kwijnende geweest en vele expedities zijn daar door verhinderd geworden.

Door gebrek aan handel en stilstand in vele zaken deelde de binnenlandsche Scheepvaart in hetzelfde lot, zoo dat de Scheepsbouw hoegenaamd geen vertier heeft gevonden.

Door gebrek aan debiet in gezaagd hout hebben de houtzaagmolens geene genoegzame verdiensten genoten en een slecht jaar ondervonden, even als het ongelukkig geval geweest is met genoegzaam alle Fabrieken en Trafijken, waarvan een gedeelte zelfs buiten werking is gebleven.

De Groenland en Straat Davis Visscherij Maatschappij te Harlingen heeft in het jaar 1832 twee schepen naar Groenland uitgezonden, welke ook bevonden zijn binnen gekomen. — De vangst van het eene, bestaande in een Walvisch en 3400 Robben, mitsgaders die van het andere, bestaande in een kleine Walvisch en 120 Robben, is niet gunstig uitgevallen. — De Maatschappij zal door elkander genomen dit jaar de rekening, met behulp van de Gouvernements premie, met een gering verlies kunnen afsluiten.

Door de Grietenij Wonseradeel is na bekomene toestemming van Zijne Majesteit aan eenige particulieren om niet afgestaan de onder Exmorra gelegene Cobberspoel of Schiemeer, groot ruim 12 bunder, ten einde die successief droog te maken, onder afstand van den aanwas aan de naastgelegene landen en tegen verkrijging van den eigendom van het droog gemaakte land, waardoor dat water met der tijd in goed vruchtbaar land zal kunnen verkeeren.

De Turfgraverijen hebben in het vorige jaar veel turf opgeleverd, doch door de lage prijzen bevinden zich vele Veenbazen in geldelijke verlegenheid, hetgeen gevoegd bij de in het jaar 1830 door het natte seizoen aan dezelven veroorzaakte schaden, hier en daar ook eenige verachtering in de betaling der slik en armegelden heeft te weeg gebragt. Niettemin wordt overal met de invordering zoo veel mogelijk voortgegaan, en wij hebben het genoegen daarbij te kunnen melden, dat eindelijk na eene langdurige en breedvoortige correspondentie met het Departement van Binnenlandsche Zaken, door Zijne Majesteit bij Besluit van den 10 April 1833. no. 59, aan de Veenlieden in het 4de en 5de Veen-District onder de Grietenij Engwirden, octrooi tot verveening is verleend, waarbij tevens een Reglement van bepoddering en droogmaking is gearresteerd, welks aanvankelijke uitvoering thans een onderwerp onzer bemoeijingen uitmaakt en waardoor men nu in staat is gesteld, om met de overige polders op eenen gelijken voet voort te gaan, wiji de onzekerheid is weggenomen, waarin men tot nu toe verkeerde, in hoeverre de ontwerpen van droogmaking en bepoddering al dan niet des Konings goedkeuring zouden wegdragen.

Het Polderbestuur over de 4de en 5de Veen-Districten, bestaande uit den Grietman van Engwirden als President en uit 4 Leden, gekozen uit de belanghebbende Eigenaren en Veenlieden, is in de maand Mei dezes jaars geconstitueerd geworden en hetzelfde is met ijver bezig, om de voor de bepoddering noodige werken tot stand te brengen.

Met de arrestering der Rekeningen wegens de contributien voor de waterkeringen en de belasting voor de Armen wegens de verveeningen, heeft over al de Veen-Districten in het afgelopen jaar eene aanmerkelijke vooruitgang plaats gehad, en wij mogen ons vleijen dat binnen zeer korten tijd deze zoo belangrijke administratie geheel zal zijn aangewerkt.

Na hetgeen wij ten opzichte van Landbouw, Veenderijen enz., gezegd hebben, vermeenen wij UEd. Gr. Achtb. te moeten mededeelen, dat de op den 11 en 12 Junij dezes jaars gewoed hebbende storm, ook voor eenige Gemeenten in Vriesland noodlottig geweest is, als zijnde door den daar door onstanen brand, ten gevolge van overgebleven vuur wegens het branden van Veengronden tot het bezaaijen derzelve met Boekweit, in de Grietenijen Opsterland, Ooststellingwerf en Weststellingwerf, te Wijnjeterp, Haulerwijk, Noordwolve en Boijl, aan onderscheidene Ingezetenen aanzienlijke schaden toegebragt door het verbranden van een groot Bosch, voor het meerendeel met denneboomen beplant, van onderscheidene bunders Veengrond met boekweit bezaaid, van aanzienlijke hoeveelheden turf, van een huisje en van eene groote menigte takkebosschen, zoden en plaggen. De nadere rapporten omtrent de juiste hoegrootheid der schaden worden ingewacht, alsmede in hoe verre degenen, die in de termen vallen om hulp te kunnen inroepen, daarvan met overlegging der vereischte stukken gebruik zullen maken, overeenkomstig de daaromtrent bestaande verordeningen, zijnde tot dat einde door den Heer Staatsraad Gouverneur aan de betrokken Plaatselijke Besturen de noodige inlichtingen gegeven.

Het voor Vriesland zoo belangrijk werk van het Kadaster is in het afgelopen

jaar geheel volbragt en zeer spoedig zullen de, ten gevolge Zijner Majesteits Besluit van den 7 Januarij 1833, ingekomen reclames over vermeende misslagen in de kadastrale operatiën, met al de daartoe betrekkelijke rapporten, een onderwerp van beraadslaging bij onze Vergadering moeten uitmaken, zijnde evenwel voor als nog daarvan bij ons niets stelligs bekend geworden.

Overtuigd van 's Konings bezorgdheid om daar, waar het mogelijk is, alle ongelijkheid en onevenredigheid in het stuk der belastingen tusschen de onderscheidene deelen des Rijks weg te nemen, mogen wij ons vleijen dat ook spoedig, niet alleen een gedeelte, maar de geheele hoofdsom van de grondbelasting door de Provincien en Gemeenten, naar de verkregene uitkomsten van het Kadaster zal worden gedragen.

Bij de inspectie der Zeeweringen welke weder dit jaar, door eene Commissie uit ons midden gedaan werd, is gebleken dat de Dijk-Besturen voortdurend met ijver werkzaam zijn om de waterkeringen zoo veel doentlijk in eenen goeden staat van tegenweer te brengen, dat hier en daar aanzienlijke verbeteringen worden tot stand gebracht en dat in het algemeen deswegens de loffelijkste melding kan worden gemaakt.

De gunstige omstandigheid, dat de Zeeweringen in den afgelopen winter geene schaden van eenig aanbelang geleden hebben, behoedt de kassen der Contributiën voor buitengewone uitgaven tot herstelling en stelt de Dijkbesturen in staat, om zoodanige verbeteringen tot stand te brengen, als wellicht anders, om de omslagen op de Dijkflorenen niet te veel te verzwaren, achterwege hadden moeten blijven.

Wij hebben in het vorig jaar met Heeren Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen eene briefwisseling geopend, over de verwijding en algemeene opruiming der uitwatering naar de Munnekezijl, langs den Groningschen tak van de Lauwers, ten einde aan die Zeesluis de werking te verzekeren, waartoe dezelve door hare capaciteit in staat is, en het strekt ons tot genoegen UEd. Gr. Achtb. te kunnen melden, dat geheel dat onderwerp zonder moeilijkheden en geheel tot wederzijdsch genoegen geschikt is geworden; zijnde vervolgens met de belanghebbenden en onderhoudpligtigen de vereischte schikkingen getroffen, waarna de aanbesteding is gehouden en het geheele werk gegund voor de som van f 69,000:00 met bepaling dat te Pieterzijl naar het verlangen van dezen en genen eene klapbrug zoude worden gelegd, in plaats van de aanwezige brug te verhoogen, hetgeen in de kosten geen onderscheid heeft opgeleverd.

Bij Koninklijk Besluit van den 9 Mei 1832 no. 8, is het beheer en het onderhoud van den ouden en nieuwen Lindedijk geregeld en onder anderen bepaald, dat het Dijk-Bestuur over den ouden Lindedijk zoude bestaan uit den Grietman van Weststellingwerf als Dijkgraaf en uit vier Leden, waarvan twee uit de Leden des Grietenij Bestuurs en twee uit de Eigenaars en onderhoudpligtigen van den ouden Lindedijk zouden worden genomen, welk Dijk-Bestuur, ofschoon de twee benoemde Leden uit de Eigenaars en onderhoudpligtigen zich daar aan hebben onttrokken, op den 17 April dezes jaars is geïnstalleerd, zullende de uitvoering van de door Zijne Majesteit ter zake voorschreven gemaakte bepalingen als nu ten spoedigsten een onderwerp van onze, en van des Dijk-Bestuurs, bemoeijingen moeten uitmaken.

Achtereenvolgens UEd. Gr. Achtb. Resolutie ter Vergadering des vorigen jaars genomen, hebben wij het Dijkbestuur van het Workumer Nieuwland onmiddellijk aangeschreven om, onder garantte van de Provincie, de aanbesteding der als onverwijld noodzakelijk voorgedragene herstellingswerken aan de Zeeweringen van dien polder, op den 30 Julij 1832 te doen plaats hebben, en werkelijk voldeed het Dijkbestuur aan onze aanschrijving, alleen echter uit overtuiging van de hooge noodzakelijkheid, vermits hetzelfde zich in geen deele konde vereenigen met — en genoegen nemen in den aan dien polder opgelegden last, om het geheele voorschot der Provincie, hoogstens tot f 80,000:00 jaarlijks, te beginnen met den 1 Januarij 1833, telkens met f 3000:00 terug te betalen, waarvan dan eerst het noodige zoude worden genomen om de interest tegen 2½ ten honderd te vinden en het overige tot aflossing zoude worden aangewend; behoudende het Dijkbestuur aan zich het recht om zich met betrekking tot deze zaak tot Zijne Majesteit te wenden, ten einde effect te mogen genieten van de Wet van den 31 van Louwmaand 1810, vermits de ingelanden van den polder, naar des Dijkbestuurs opgave, reeds meer dan den daarbij bepaalden jaarlijkschen omslag, voor het onderhoud hunner Zeeweringen, zouden dragen en niet in staat zouden zijn de noodige werken, uit eigen fondsen te laten maken, of de daartoe aan te wenden kosten terug te geven.

Ingevolge het door UEd. Gr. Achtb. bepaalde, om onafhankelijk van de al of niet roetreding des Dijkbestuurs van Workumer Nieuwland tot de aanbesteding der aangewezene onvermijdelijke herstellingswerken over te gaan, is aan het een en ander uitvoerig verleend.

Het Dijkbestuur heeft na de voorloopige mededeeling, door hetzelfde, aan ons gedaan, werkelijk later van Zijne Majesteit eenen ring-omslag, op grond der aangehaalde Wet gevraagd, doch daar het daarop gevolgde Koninklijk Besluit te dezer Vergadering aan de beraadslaging van UEd. Gr. Achtb. zal worden onderworpen, is het onnoodig hier verder daar over uit te weiden en zij het genoeg, den loop der zaak kortelijk te hebben vermeld.

De vroeger gemaakte bepalingen omtrent het bestuur, toezigt en onderhoud van den nieuwen Leppedijk zijn ter executie gelegd en het Bestuur over dien dijk, bestaande uit de Grietmannen van Leeuwarderadeel, Ferwerderadeel, Dantumadeel, Tietjerksteradeel, Smaltingerland, Idaarderadeel, Utingeradeel en Opsterland is op den 20 September 1832 voor het eerst zamengekomen voor den Heer Staatsraad, Gouverneur der Provincie, welke na de vereischte opening omtrent het een en ander te hebben gegeven, het gedacht Bestuur verklaard heeft voor te zijn geconstitueerd, zijnde door hetzelfde vervolgens tot Dijkgraaf benoemd de Grietman van Idaarderadeel en tot Adjunct-Dijkgraaf de Grietman van Smaltingerland.

De in het vorig jaar bij UEd. Gr. Achtb. behandelde klage van eenige Ingezetenen van Gerkesblooster, ter bekoming achter of in de nabijheid van het Tolhuis bij het Gerben Alles Verlaat, eener brug over de oude Vaart, ten einde eene toereed en voetpad op den weg vrij van tol te erlangen, welke zaak aan ons tot afdoening was gerevolfeerd, is geheel tot genoegen geschikt bij gelegenheid van de verbetering der uitwatering naar de Munnekezijl en bij de verpachting van het tolhek, waarvan de pacht-tijd met den 12 Mei II. op nieuw is ingegaan.

In voldoening aan het door UEd. Gr. Achtb. ten vorigen jare genomen Besluit en bijzonder ingevolge het 3 en 4 lid der Staats Resolutie van den 12 Julij 1830, hebben wij Zijne Majesteit eerbiedig verzocht om een subsidie uit de Rijks-kas tot hoeding van de door de Provincie ten behoeve van Waterstaatswerken te donee uitgaven, zijnde met name de herstelling en verbetering der Zeeweringen van het Workumer Nieuwland, en de verbetering van het uitwaterings Kanaal naar de Munnekezijl, waarbij in het volgende jaar de herstelling komt van de Nieuwezijlen, over welke belangrijkheid eerst na de droogmaking derzelve geoordeeld zal kunnen worden, doch die waarschijnlijk wel aanzienlijke kosten zal veroorzaken, en het op ons adres gevolgde Koninklijk Besluit zal in de tegenwoordige zitting een punt van behandeling bij UEd. Gr. Achtb. moeten uitmaken, zoo dat wij daar van hier niet meer behoeven te zeggen.

De openbare middelen van vervoer te Lande in deze Provincie, zijn in de laatste jaren door het aanleggen der Straatwegen oneindig veel verbeterd en vermenigvuldigd, en sedert het vorig jaar is bij de toen reeds bestaande en zeer goed waargenomen wordende diensten van L. VERMEULEN c. s. op Zwolle en E. VAN DER WAL c. s. op Groningen, de uitgestrekte Postwagendienst van A. F. BOURICIUS bijgekomen, zoo dat door al die ondernemingen, gevoegd bij de Postwagendienst op de Lemmer en bij nog eenige kleinere diensten van minder uitgestrekt belang, op eene zoo voldoende wijze in de belangen van den handel en van het reizend publiek en in eene spoedige verzending van goederen het geheele jaar door voorzien is, dat werkelijk te dien aanzien niet veel te wenschen overig is en de Provincie, in hare betrekkingen tot alle andere gedeelten van ons Rijk, geacht kan worden zeer veel te hebben gewonnen.

Naar aanleiding van de door UEd. Gr. Achtb. in het vorig jaar genomene Resolutie en het daarop gevolgde Besluit van Zijne Majesteit, is de huizinge Crackstate te Heerenveen aangekocht en ingerigt geworden, gedeeltelijk tot een huis van arrest, gedeeltelijk tot plaatsing der Regtbank van eersten aanleg te Heerenveen en van het Vredegereg aldair.

De zittingen van de Regtbank en de dienst van het Parket en van de Griffie hebben

daardoor, zoo in aantal aanzien, als in gemak veel gewonnen. Het Vredegereg heeft een voorgaam loozel voor deszelfs zittingen, en bovenal is het huis een arrest oneindig veel verbeterd.

Zijne Excellentie de Opperhovester voor de Noordelijke Provincien zich vereenigd zeebende, met het door UEd. Gr. Achtb. in het vorige jaar gedaan voorsel, om namelijk bij het openen der groote jagt voor het toen op handen zijde seizoen te bepalen, dat ook de Hazen in de publieke velden zelden mogen worden geschoten, doch niet meer dan twee 's daags door denzelfden Jager, is daaraan vervolgens bij de gewone Notificatie te oer zake het vereischte gevolg gegeven.

Het inwendig beheer der Steden en Grietenijen gaat zeer geregeld voort, de bestaande Wetten en verordeningen worden nauwkeurig opgevolgd en de Plaatselijke Besturen volbrengen alzameer met den loffelijksten ijver de hun opgedragene en vooral in de laatste tijden zeer menigvuldige werkzaamheden.

De financiële gesteldheid der Gemeenten is door de plaats gehad hebbende omstandigheden minder gunstig geworden en bij voortdurend hebben buitengewone middelen moeten worden aangewend, om de buitengewone uitgaven en met name die welke de verzorging van de achtergeblevene Vrouwen, Kinderen en betrekkingen van de ter verdediging van het Vaderland uitgetrokkene Schutters en Vrijwilligers betreffen, te bestrijden.

In Sommige Gemeenten is daarin dan ook weder door geldleeningen of door buitengewone of verhoogde personele omslagen over de Ingezetenen voorzien geworden. — In andere heeft men daartoe geene toevlugt behoeven te nemen, maar in het algemeen is in dezen zeer te stude gekomen het op onze voordragt door Zijne Majesteit beschikbaar gesteld fonds der twee percent van de gewone inkomsten der Gemeenten over de jaren 1828, 1829 en 1830, hetwelk nog in de Gemeentekassen gereserveerd was gebleven.

In het afgelopen jaar hebben de mingunstige omstandigheden ook voor de meeste Gemeenten in meerdere of mindere mate eene mindere opbrengst der Plaatselijke belastingen op het Gemaal en de dranken te weeg gebracht.

De weder invoering van eenen Rijks-accijns op het Gemaal heeft aan de Inkomsten van al de Gemeenten der Provincie een aanzienlijk gemis doen ondergaan.

Sedert eenen geruimen tijd was de Toren der Stad Hindeloopen in eenen zeer vervallen staat, en wilde men denzelven behouden, moest er bijstand worden verleend, wijl de Stedelijke geldmiddelen de kosten van herstelling volsrekt niet konden hoeden, zoo dat dan ook onze medewerking werd ingeroepen, met dat gunstig gevolg dat door Zijne Majesteit een subsidie van duizend gulden gegeven is ten einde den genoemden toren als Merk voor de scheepvaart te behouden, waarna vervolgens de aanbesteding voor de som van f 1,480 heeft plaats gehad, welk meerder bedrag dan het Rijks-subsidie uit de Provinciale Kas aan de Stad renteloos is voorgeschoten, om in de eerstvolgende vijf jaren te worden gerestitueerd. Over de herstelling van het Kerkgebouw, hetwelk zich mede in eenen bouwvalligen staat bevindt en waarvan de herstelling ook zonder hulp niet tot stand kan komen, is eene correspondentie met de synodale Commissie ahangig, ten einde daartoe eene bijdrage uit het fonds voor Noodlijvende Kerken zoude worden geleverd, en daar de Toren nu voor het Kerkgebouw geheel onschadelijk is geworden, welke omstandigheid de toekenning van zoodanige bijdrage in den weg stond, durven wij ons vleijen dat deze verarmde Stad ook gindelijk weder in het bezit van een behoorlijk bruikbaar Kerkgebouw zal worden gesteld.

De opmaking en arrestering van de Gemeente Begrootingen voor het jaar 1833 is door de onzekerheid van de middelen, door welke in de behoeften moet worden voorzien, buitengewoon vertraagd geworden.

Wij vleijen ons echter dat door de in tijds beraamde voorbereidende schikkingen, dit werk met spoed zal kunnen worden voortgezet en eerlang ten einde gebracht.

Die verdragting met de Gemeente Begrootingen heeft intusschen gelegenheid gegeven, dat hetgeen in het vorig jaar van de opneming en sluiting der Gemeente Rekeningen achterlijk was gebleven, heeft kunnen worden aangewerkt en dat de rekeningen van al de Gemeenten over het jaar 1831, uitgezonderd slechts zes, gearresteerd zijn geworden.

Onder de in het verloopene jaar aan Armen-Administratiën en Stichtingen tot Onderwijs van behoeftigen gedane schenkingen en gemaakte legaten vermeen en wij niet met stilzwijgen te kunnen voorbijgaan, het aan de Kerkvoogdij van Huizum, door Wijlen de Juster ISKJE CATHALINA VAN SLOTERDIJK, aldaar woonachtig geweest en overleden, gemaakte legaat, bestaande uit vier honderd en ruim veertig roede Greidland en een Huis te Huizum, benevens vier duizend Gulden, door den Predikant en Kerkvoogden, alsmede casu quo door een lid der familie aan te wenden, tot instandhouding eener Naaischool in gemeld Dorp en tot betaling van het onderwijs en de schoolbehoeften in de Dorps avondschool, voor kinderen van behoeftige Ingezetenen van Huizum, naar mate dat het fonds het toelaat, van welk legaat de aanvaarding door Zijne Majesteit is gemagtigd en door welks bepalingen aan de behoeftige Ingezetenen van Huizum zoo groot een voorregt is te beurt gevallen, dat gewis de gedachtenis der overledene Welddoenster aldaar lang in zegening zal blijven.

De bevolking dezer Provincie is in het jaar 1832 alweder toegenomen; op den 1 Januarij 1832 bedroeg dezelve..... 207,852
In 1832 zijn geboren..... 6,660
" " " gestorven..... 4,252

Geeft eene vermeerdering van..... 2,408
Waarbij nog gevoegd moeten worden de meerdere van elders ingekomenen, dan uit de Provincie vertrokken zijn..... 70

Zoodat de bevolking op den 1 Januarij 1833 was..... 210,330
De maatregelen ter bevordering van de Koepokinening werken bij voortdurend zeer voordeelig en in het jaar 1832 is weder een getal van 6,754 voorwerpen gevaccineerd geworden.

De natuurlijke kinderzlekte heeft echter in vele Gemeenten geheerscht, zijnde het getal dergenen, welke in het afgelopen jaar daaraan geleden hebben, volgens de ontvangene opgaven, 326 geweest, waarvan 52 zijn gestorven en 271 zonder gebreken over te houden, doch 3 met gebreken, genezen zijn.

Bij het Verslag des vorigen jaars werd aan UEd. Gr. Achtb. medegedeeld, dat in de Provincie de vereischte maatregelen waren voorbereid en genomen, om wanneer de Aziatische Braakloop binnen dezelve mogt ontstaan, de meest spoedige en doelmatige hulp aan de lijders toe te brengen en dat in al de Steden en Grietenijen, ter bereiking van dat oogmerk, Commissien waren benoemd, mitsgaders eene Hoofd-Commissie met het oppertoezigt belast.

De gevreesde zlekte tot ons Vaderland zijnde doorgedrongen, hebben wij dadeijk de vereischte sommen ter beschikking van de Plaatselijke Besturen gesteld, zoo om aanvankelijk de noodig geoordeelde maatregelen van voorzorg te bewerkstelligen, als om bij het ontstaan der Cholera tot eerste hulp voor behoeftigen aangewend te worden.

De Heer Staatsraad, Gouverneur, heeft den Hoogleeraar S. Ens, Lid der Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt verzocht, om zoo in de Steden waar dit noodig geacht konde worden als voornamelijk en meer bijzonder in de Grietenijen eene rondreize te doen, ten einde zich te overtuigen van de doematige uitvoering der genomene maatregelen en ten aanzien der zoodanige, welke wel beraamd, doch niet waren uitgevoerd, de Stedelijke en Grietenij-Besturen voor te lichten, alsmede om aan de Geneeskundigen vooral ten platten lande, die mededeelingen en voorschriften te geven, welke meer bijzonder tot de geneeskundige behandeling der Cholera-ziekten betrekking konden hebben.

Eindelijk is op onzen last ten koste der Provincie eene zekere hoeveelheid geneesmiddelen, gewoonlijk bij het behandelen der Cholera gebruikt wordende, opgeslagen en van dezelve eene lijst aan de Stedelijke en Grietenij-Besturen medegedeeld, met kennisgeving dat die voorraad bestemd was, om bij onverhoopt gebrek aan dergelijke geneesmiddelen in eenige Gemeente, daarin te voorzien, doch ook tevens met de opmerking dat alleen dan de toevlugt tot dien voorraad zoude behooren genomen te worden, wanneer de Apothekers of platte lands Heelmeesters niet in de gelegenheid zouden zijn, om dezelve geneesmiddelen op de gewone wijze te verschaffen, als wanneer tegen in-

... en behoeftige recht op aanvraag der Besturen de noodige afleveringen zonden...

Al de Plaatselijke Besturen en Plaatselijke Commissien waren met den meesten ijver en bereidwilligheid werkzaam geweest, en datgene wat door den Hoogleraar Eus be-

Ook waren in de groote Strafgevangenis te Leeuwarden door eene speciaal daartoe door den Heer Staatsraad, Gouverneur, benoemde Commissie, en in het algemeen door de Commissie van Administratie over de Gevangenis, de doelmatigste maatregelen ge-

Al spoedig ook is het gebleken dat het nemen van voorzorgen ten uitersten noodzakelijk was geweest en dat men zich geenszins over de gemaakte kosten had te be-

Zonder te beoordeelen, in hoe verre de als Cholera zieken opgegevene lijders, al-

De gelukkige sloop en het eindelijk geheel verdwijnen der ziekte bragten te weeg, dat in den aanvang dezes jaars al de vroeger genomene maatregelen konden worden

Dit kort verslag ten aanzien der Cholera in dit Gewest gegeven hebbende, kunnen wij niet voorbij hier hulde te doen aan de vele en belanglooze diensten door den Hoog-

Sedert eenen geruimen tijd is er onderzoek gedaan naar de binnen de Provincie nog aanwezige Leenen en hebben wij pogingen aangewend om het beheer van de daartoe behoorende bezittingen op eenen geregelten voet te brengen, ten einde voor het ver-

De staat van 's Rijks Athenaeum te Franeker levert steeds stoffe van tevredenheid over die voor Vriesland zoo belangrijke inrigting; de Heeren Hoogleraren wenden

Het getal der Heeren Studenten bedroeg in het voorleden jaar 50, zoo dat hetzelfde

in de beide laatste jaren niet is toegenomen. — Het is te wenschen dat de Vriese het algemeen, belang blijven stellen in den bloei van het Athenaeum, door hulpte

De Latijnsche Scholen hebben niets bijzonders opgeleverd en bij voortdoring werd op dezelve een aanzienlijk getal jongelingen met vrucht tot de academische le-

De Heer JOHANNES HENRICUS WARREN is in de plaats van wijlen den Heer STORT, tot Rector der Latijnsche School te Dockum benoemd; en het rectoraat

De Teekenscholen te Leeuwarden en te Harlingen leveren geene stof op tot bij- zondere bemerkingen en bij voortdoring wordt in dezelve aan een aantal jonge Heeren

Van het lagere Schoolwezen hebben wij mede niets buitengewoons te melden en ofschoon sedert eenige jaren ten aanzien van de verbetering der Schoolgebouwen veel is verrigt, heeft echter met dit belangrijk werk in de drie laatste jaren niet die voort-

De Provinciale Commissie van Onderwijs heeft een groot verlies geleden door het afsterven van haar waardig Medelid en Secretaris den Heer Mr. P. J. ROMAN, School-

Als Schoolopziener is in deszelfs plaats benoemd de Heer H. HEFFNER, tot dus verre als zoodanig in het 5de district werkzaam en het opzigt van dit district is aan

In het personeel der Stedelijke en Grietenij Besturen hebben weinig veranderingen plaats gehad; de Heer YZAAR VLINK is als Burgemeester der Stad Sneek, door den

Zijne Majesteit heeft mede op deszelfs verzoek den Heer HECTOR LIVIUS HAER- SMA VAN VIERSSEN eervol ontslagen als Grietman van Smallingerland en in deszelfs

Ook heeft op zijn verzoek een eervol ontslag bekomen de Heer POMPEUS ONNO- VAN VIERSSEN, als Grietman van Schoterland, in wiens plaats benoemd is geworden

Aan ons Collegie is in den bloei zijner jaren door den dood ontrukkt den Heer FOR- KE BIENEMA, wiens welwillendheid en bereidvaardigheid in het voorstaan van Vries-

Ook heeft deze Vergadering het verlies te betrennen van den Heer Mr. JENTJE DO- MINICUS WIJERSMA, door wiens afsterven dit Gewest mede een getrouwen behartiger

De door den dood des eerstgenoemden in ons Collegie buitengewoon opengevallen plaats zal door UEd. Gr. Achtb. in derzelver tegenwoordige zitting moeten worden

De Heer en Mr. K. BLOK heeft om bijzondere redenen zijn ontslag als Lid dezer Vergadering gevraagd en hetzelfde is, na door ons verleend te zijn, door Zijne Maje-

Zoo de buitengewone, als de door de in dit jaar plaats hebbende afreding van een- derde der Leden van iederen stand, ontstane vacatures zijn op den 1 Junij laatstleden

Zie daar Edel Gr. Achtb. Heeren! hetgeen wij gemeend hebben bij deze gelegen- heid aan UEd. Gr. Achtb. te moeten mededeelen en was niet alles zoo gunstig, als

Wij zullen nu met UEd. Gr. Achtb. gezamenlijk overgaan om de zaken te behan- delen, die aan onze beraadslagingen zullen worden onderworpen; dat die beraadslagin-

Aldus gearresteerd den 25 Junij 1833.

De Gedeputeerde Staten van Vriesland, VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT. Ter ordonnantie van deszelve, L. IJPEIJ.